

27.05.2020 № 579/1
НА _____ ВІД _____

Заступнику Керівника
Офісу Президента України
Ковалів Ю. І.

Шановна Юліє Ігорівно!

Користуючись нагодою, дозвольте висловити Вам запевнення у високій повазі та звернутись із наступним.

ВГО «Асоціація платників податків України» ретельно проаналізувала основні нововведення Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» за № 466-ІХ (далі – Закон № 466).

Частина норм позитивних для бізнес - середовища, які надавалися Асоціацією платників податків України Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики ще в грудні минулого року (лист від 06.12.2019 року за № 860/3) враховані в Законі № 466.

Разом з тим, *шановна Юліє Ігорівно*, хотіли б акцентувати Вашу увагу на тому, що Закон № 466 містить ряд норм, які несуть ризики для окремих категорій бізнесу: збільшення адміністративного тиску на платників податків за рахунок надання податковим органам нових повноважень, значне збільшення та розширення штрафних санкцій, ризик відтоку інвестицій з України через контроль іноземних компаній.

Тому хочемо звернути Вашу увагу на ті ризикові норми, які вимагають невідкладного врегулювання.

Надання значних преференцій контролюючим органам

Надання права контролюючим органам під час проведення перевірок отримувати письмові пояснення у разі наявності будь-яких сумнівів.

Визначення обов'язку платника податків під час перевірки надавати пояснення та їх документальне підтвердження на запит податкового органу (без уточнення підстав його надання) може призвести до зловживань з боку контролюючих органів та вимагання надавати такі документи по всіх операціях за перевіряємий період, незважаючи на те, що підтверджуючі документи платником податків надаються тільки по виявленим порушенням.

Надано можливість податковому органу вносити зміни до Плану планових перевірок один раз протягом першого та другого кварталу. Внесення коригувань до Плану перевірок протягом року збільшує тиск на платника податків, призводить до відволікання платника від здійснення основної діяльності, підготовкою до перевірки ряду документів тощо.

Розширення визначення терміну «розумної економічної причини (ділової мети)».

Суть принципу ділової мети полягає у тому, що господарська операція повинна мати розумну економічну причину або так звану ділову мету. Якщо платник здійснив операцію, яка дозволила йому законно отримати податкову пільгу, але ця операція не відповідає діловій меті, то платник буде позбавлений пільги.

Ми розуміємо, що в Податковий Кодекс України ввели норми, які передбачені міжнародним договором МЛІ, який парламент ратифікував весною минулого року. Це дійсно адаптація українського законодавства до міжнародних норм. Однак, введення визначення розумної економічної причини (ділової мети) є ширшим, ніж визначення, яке міститься в самій Конвенції МЛІ. Фактично, контролюючі органи отримали додаткові права і можливість ставити під сумнів реальність будь-якої зовнішньоекономічної операції і тим самим, збільшувати податкові платежі експортерів за рахунок правил ділової мети. Це розширює повноваження контролюючим органам довільно трактувати ділову мету операції.

Вільне трактування даної норми суперечить законодавству України, що регулює фінансово-господарські правовідносини. Це дасть можливість контролюючим органам робити висновки про відсутність ділової мети у будь-якій господарській операції на власний розсуд лише на підставі підозр. Ця норма є дискримінаційною для бізнесу. Тому доцільним буде відтермінування дії цієї норми на певний період, при зниженні корупційних ризиків з боку контролюючих органів.

Запровадження «презумпції вини» платника податків.

Згідно з положеннями статті 1 Податкового кодексу України регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час адміністрування податків, а також відповідальність за порушення податкового законодавства.

В свою чергу, питання наявності або відсутності вини у діянні платника податків, як і встановлення всіх інших обставин, повинно здійснюватися судом у порядку, передбаченому процесуальним законодавством. Адже навіть за приписами частини 2 статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод кожен вважається невинуватим, допоки його вину не буде доведено в законному порядку.

Крім того, саме формулювання, яке міститься в пункті 112.2 статті 112 Податкового Кодексу України дає зрозуміти, що особа вважається винною, якщо буде встановлено, що вона мала можливість для дотримання правил та норм, за порушення яких цим Кодексом передбачена відповідальність, проте не вжила достатніх заходів щодо їх дотримання. Тобто, для висновку про наявність вини буде достатньо лише факту не дотримання платником податків вимог законодавства, і жодної мови про те,

що контролюючий орган має довести наявність вини – дане положення не містить.

Фактично відбувається наділення контролюючих органів додатковими функціями органу досудового слідства та суду, що протирічить самій суті контролюючого органу, визначеного положеннями Податкового кодексу України. В свою чергу, платник податків знову зобов'язаний буде доводити правомірність своїх дій, і відсутність в них вини, що покладає додатковий тягар на бізнес. Тому, на нашу думку, така норма підлягає доопрацюванню та детальному визначенню.

Питання винуватості, встановлення усіх обставин діяння та порядок притягнення до відповідальності визначаються, зокрема, нормами Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України.

Запровадження персональної відповідальності державних службовців перед платниками податків за завдані збитки внаслідок зловживань або бездіяльності

Принципова позиція ВГО АППУ - це запровадження персональної відповідальності посадової або службової особи контролюючого органу, яка проводить перевірки платників податків та здійснює неправомірні нарахування, що стане запобіжником протиправних дій та нарахування неправомірних штрафних санкцій посадовою або службовою особою контролюючого органу.

Шкода, завдана неправомірними діями посадових (службових) осіб контролюючих органів, підлягає відшкодуванню за рахунок коштів державного бюджету, а державний орган зобов'язаний звернутись до особи, неправомірними діями якої завдана така шкода, з вимогою про відшкодування понесених витрат.

Окрім того, персональна відповідальність саме працівників контролюючих органів має виступати запобіжником вчинення ними корупційних та інших правопорушень відносно платників податків.

Запровадження оподаткування контрольованих іноземних компаній (КІК)

У частині імплементації плану деофшоризації вводиться концепція оподаткування прибутку контрольованих іноземних компаній (КІК) на рівні контролюючих осіб – резидентів України. Це стосується компаній, які зареєстровані за кордоном, але контролюються фізичними або юридичними особами резидентами України, яким належать частки в розмірі від 50% або які здійснюють фактичний вплив на діяльність іноземних суб'єктів. Для таких компаній передбачено, що їх власники/контролери будуть платити ПДФО/податок на прибуток з суми отриманого скоригованого прибутку, визначеного в сумі пропорційній частці, якою вони володіють у КІК. Також резиденти України будуть звітувати податковим органам про наявні у них підконтрольні іноземні компанії та фінансові результати їх діяльності. При

цьому передбачено подання фінансової звітності таких контрольованих компаній.

Прийняття вищезазначених норм вимагає додаткових нормативних документів КМУ (зокрема, наприклад, переліку фондових бірж та вимог до визнання акцій (часток) публічних компаній), нових форм звітності, порядку проведення перевірок. Крім того, на нашу думку необхідна деталізація законодавства в частині порядку встановлення/доведення обставин фактичного контролю за діяльністю іноземних суб'єктів господарювання.

Вважаємо, що оподаткування КІК потребує визначення чітких та зрозумілих правил і запровадження таких правил уже з 2021 року є передчасним.

Пропонуємо з метою адаптації бізнесу до нових правил запровадження правил КІК перенести ще на один рік – з 2022 року.

Обтяжливий контроль нерезидентів

Вимагають перегляду норми щодо статусу, оподаткування та перевірок постійних представництв, які можуть негативно вплинути на інвестиційний клімат в Україні.

Будь-які підозри на здійснення діяльності в інтересах нерезидента дозволяють контролюючому органу:

- запровадження процедури автоматичного взяття на облік нерезидента за результатами складання акту перевірки та надання можливості адміністративного арешту його активів;

- без повідомлення почати документальну позапланову перевірку нерезидента;

- оформити акт перевірки та здійснити адміністративний арешт майна такого нерезидента;

- накладати штраф на нерезидента, що веде діяльність через відокремлений підрозділ, у тому числі постійне представництво, в розмірі 100 000 гривень.

Збільшення фінансового результату до оподаткування

Прийнята норма, яка збільшує податкове навантаження на платника та яку доцільно скасувати. Передбачається, що фінансовий результат до оподаткування збільшується на суму штрафів, пені, нарахованих контролюючими органами та іншими органами державної влади за порушення вимог законодавства, а також на суму штрафів та пені при виплаті на користь осіб, що не є платниками податку на прибуток підприємств.

Розширення кола платежів, які прирівнюються до дивідендів

У рамках запровадження правил BEPS збільшується кількість виплат, які прирівнюються до дивідендів. Так, тепер дивідендами будуть вважатися наступні платежі:

- доходи від платежів за цінні папери (корпоративні права), що виплачуються на користь нерезидента;

- вартість товарів, робіт та послуг, крім цінних паперів та деривативів, що купуються у нерезидента;

- сума заниження вартості товарів, робіт та послуг, які продаються нерезиденту;

- виплати на користь засновника або учасника компанії – нерезидента України у зв'язку із зменшенням статутного капіталу, викупом корпоративних прав у власному статутному капіталі, виходом учасника із складу товариства або інші операції, що призводять до зменшення нерозподіленого прибутку компанії.

Суть конструктивних дивідендів полягає в тому, що до них прирівнюються операції, які з юридичної точки зору є іншими операціями.

Запровадження такої норми вбачає можливості для зловживань з боку податкових органів, пояснюючи це тим, що авансові внески з податку на прибуток хоч і не будуть застосовуватись до таких дивідендів, але є ймовірність того, що платники податків зіткнуться із донарахуванням податку. І тут насправді потрібно змінювати податкову політику та забирати корупційну складову.

Надання можливості на проведення податкових перевірок понад 1095 днів з дня подання звітності

Збільшення періоду проведення перевірок для ПДФО з 3 до 5 років – понад встановлений Податковим кодексом період зберігання документів, призведе лише до непорозумінь з платниками податків та надасть контролюючим органам безпідставне право на донарахування податкових зобов'язань з підстав не надання до перевірки документів, термін зберігання яких минув.

Збільшення строку надання індивідуальної податкової консультації

Збільшено строк продовження розгляду звернення на отримання індивідуальної податкової консультації понад 25-денний строк, □ з 10 на 15 днів. Загальний строк надання податкової консультації становитиме 40 днів, що не поліпшує адміністрування податків, а навпаки, сприяє невизначеності тривалий час в застосуванні платником законодавчої норми.

Встановлення нелогічних штрафів по ПДВ

Внесені зміни в частині застосування штрафів за несвоєчасну реєстрацію кожної податкової накладної і розрахунку коригування, розмір яких встановлений від обсягу постачання, до всіх без виключення ПН та РК.

Так, за порушення граничних строків реєстрації ПН і РК накладається штраф у розмірі 2 % від обсягу постачання (тобто без урахування ПДВ), але не більше 1020 грн., а за відсутність реєстрації ПН та РК - у розмірі 5 % від обсягу постачання (тобто без урахування ПДВ), але не більше 3400 гривень.

Під такі штрафи потрапили також ПН та РК за звільненими операціями, за операціями, які оподатковуються за нульовою ставкою, а також у разі нарахування ПДВ за операціями умовного продажу.

Така норма не враховує інтереси малого бізнесу, який складає ПН та РК на незначні суми, і встановлені штрафи можуть перевищувати суму ПДВ або обсяг постачання за такою податковою накладною або розрахунком коригування. Тому пропонуємо її переглянути.

Слід зазначити, що вимагає перегляду підвищення й інших штрафів, які негативно відобразяться на роботі бізнесу

Так, штраф за порушення встановленого порядку взяття на облік (реєстрації) у контролюючих органах зросте у два рази та становлять для самозайнятих осіб – до 340 грн., для юридичних осіб - до 1020 грн. за перше порушення, а за повторне протягом року порушення штраф буде удвічі більшим.

Удвічі зростуть і штрафи за порушення щодо звітності про доходи фізичних осіб – 1020 грн. за перше порушення і 2040 грн. за повторне протягом року, а за помилку в ідентифікаційному коді фізичної особи або його не зазначення – штраф становить 340 грн. (раніше він становив 170 грн.).

Новим буде штраф за порушення порядку подання інформації контролюючим органам про угоди щодо оренди об'єктів нерухомості. За кожне таке порушення нотаріуси і ріелтори повинні будуть сплатити по 680 грн., а за повторне порушення протягом року – по 1360 гривень.

Штраф за ведення нерезидентом діяльності через не взяття на облік представництва обійдеться аж у 100 тис. грн., а за неподання звіту про контрольовані операції він становить 300 розмірів прожиткового мінімуму для працездатної особи, що у 2020 році становить 630,6 тис. гривень.

Ми переконані, що не великі штрафи мають бути стимулом для сплати податків, а чіткі правила оподаткування та партнерські відносини з контролюючими органами. Тому ще раз наголошуємо, що штрафи за окремими правопорушеннями мають бути переглянуті, і в першу чергу за несвоєчасну реєстрацію податкових накладних та розрахунків коригування.

Варто наголосити, що четвертий рік поспіль ВГО «Асоціація платників податків України»:

– відстоює позицію щодо заміни податку на прибуток підприємств податком на виведений капітал;

– наполягає на поетапному зниженні навантаження на фонд оплати праці: сукупно податок на доходи фізичних осіб (ПДФО), єдиний внесок (ЄСВ) та військовий збір (ВС) не більше 20 %;

– пропонує створення нового єдиного органу по боротьбі з правопорушеннями у сфері фінансів та економічних злочинів;

– підтримує модель оподаткування майна (землі та нерухомого майна, відмінного від земельної ділянки) від ринкової вартості: пропонує запровадження в межах двох-трьох адміністративно-територіальних одиниць України Пілотного проекту щодо оподаткування майна від ринкової вартості.

Слід зазначити, що одночасно з вищезазначеним, необхідно запровадити проведення одноразового декларування.

Шановна Юліє Ігорівно, дозвольте подякувати Вам за те, що Ви прислухаєтесь до голосу бізнесу, ведете з ним конструктивний діалог. Переконані, що в подальшому ті пропозиції, які надає Асоціація платників податків України від імені представників бізнесу, будуть опрацьовані та враховані Комітетом Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики.

Зі свого боку запевняємо, що ми і надалі готові приймати активну участь в опрацюванні законодавчих актів та сприяти відновленню довіри бізнесу до влади.

Додаток: копія листа від 06.12.2019 року за № 860/3 з таблицею на 9 арк.

З митною повалкою

Президент ВГО АППУ
Віце-президент Європейської асоціації
платників податків
Член Наглядової Ради УРБ
Надзвичайний і Повноважний Посол

Грігол Катамадзе

06.12.2019 № 860/3

НА _____ ВІД _____

**Голові Комітету Верховної Ради
України з питань фінансів,
податкової та митної політики
Гетманцеву Д. О.**

Шановний Даниле Олександровичу!

Всеукраїнська громадська організація «Асоціація платників податків України» направляє пропозиції, які вважаємо за необхідне також врахувати в положеннях законопроекту № 1210 до другого читання (у вкладенні).

Даний законопроект містить ряд суттєвих недоліків та протиріч, на які просили би Вас звернути увагу.

Варто наголосити, що четвертий рік поспіль ВГО «Асоціація платників податків України»:

- відстоює позицію щодо заміни податку на прибуток підприємств податком на виведений капітал;

- наполягає на поетапному зниженні навантаження на фонд оплати праці: сукупно податок на доходи фізичних осіб (ПДФО), єдиний внесок (ЄСВ) та військовий збір (ВС) не більше 20 %;

- підтримує модель оподаткування майна (землі та нерухомого майна, відмінного від земельної ділянки) від ринкової вартості:

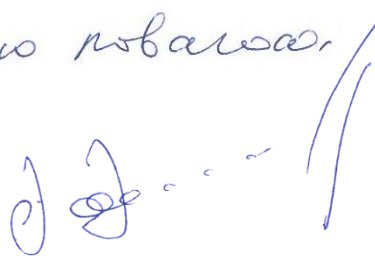
- пропонує запровадження в межах двох-трьох адміністративно-територіальних одиниць України Пілотного проекту щодо оподаткування майна від ринкової вартості.

Запевняємо, що Ви цілковито можете розраховувати на підтримку Асоціації.

З надією на розуміння та подальшу плідну співпрацю прийміть щирі запевнення у глибокій повазі.

Додаток: на 9 арк.

**Президент ВГО АППУ
Надзвичайний і Повноважний Посол**

З глибокою повагою,

Грігол Катамадзе